

Úroda 2021

Tohtoročná úroda bude v znamení kvality, ale nie v znamení zvyšovania potravinovej sebestačnosti.

Aby pestovatelia mohli spotrebiteľom v budúcnosti ponúknuť viac slovenského ovocia, zemiakov či vína, nutne potrebujú investovať do techniky, skladov, biologického materiálu, protimrazovej ochrany a zamestnávať viac brigádnikov. Pre nedostatok pracovnej sily totiž ani v tomto roku nepozbierajú celú úrodu ovocia. Pod stromami zhnije asi štvrtina kvalitného ovocia. Po brigádnikoch volajú aj zeleninári či vinohradníci. Menej kvalitnej úrody pritom automaticky znamená viac dovozu a aj pochybnej kvality.

VŠEOBECNE

Konštatujeme a je to jasne preukázateľné, že slovenskí poľnohospodári dlhodobo produkujú kvalitné a cenovo dostupné poľnohospodárske produkty pod prísnou kontrolou štátnych inštitúcií.

„Ak už dnes v SR vyrábame kvalitné produkty a politici a celkovo spoločnosť hovoria o ekologizácii, prečo nepodporiť vlastnú výrobu potravín pred zahraničnou produkciou? Naozaj nám nevadí dovoz čučoriedok z Južnej Ameriky (Peru), jabĺk z južnej Afriky? V týchto prípadoch netušíme, koľko postrekov a akých postrekov tieto produkty dostávajú, koľko kilometrov precestujú a aké množstvo emisií znečistí vzduch na ich ceste po svete, kým prídu na Slovensko,“ vymenováva niektoré riziká dovážaných potravín predseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Emil Macho.

Slovenskí pestovatelia aj v roku 2021 ponúknu spotrebiteľom kvalitnú zeleninu, zemiaky, ovocie a víno. Hoci rekordné úrody v tomto roku nebudeme prepisovať, k zákazníkom sa dostane prvotriedna kvalita, ktorá k nim neprejde tisícky kilometrov cez pol zemegule.

OVOCIE 2021

V produkcii ovocia mierneho pásma sme sebestační len na tretinu. 75% z tejto sebestačnosti dosahujeme pestovaním jabĺk. Tohtoročná sezóna im aj napriek jarným mrazom priala. Dostatok slnka a minimum škodcov rozhodli, že slovenské jablká v sezóne 2021 budú mať prívlastok vysokokvalitné.

„Tento rok bude z našej úrody dostupných približne 30-tisíc ton jabĺk. Až 80 % z nich bude vo vynikajúcej kvalite. Úrody by mali byť o čosi vyššie ako v minulom roku. Na celkové množstvo úrody vplyva viacero faktorov, najmä to, či dokážeme úrodu v požadovanom čase pozbierať a aj uskladniť. Pestovateľom však stále chýbajú brigádnici. Pre nedostatok pracovných síl v tomto roku nepozbierame približne 25 % celkového množstva ovocia. Nižšia úroda kvalitných plodov u nás automaticky znamená viac nekvalitného dovozu,“ uviedol predseda Ovocinárskej únie Slovenska Marián Varga.

Veľkým problémom je dovoz. Najviac ovocia sa k nám dováža z Poľska, Maďarska, Nemecka či Talianska. Ceny však rýchlo padajú, a tak sa k nám tlačí ovocie nižšej kvality s lepšou cenou. Naše kvalitné ovocie však nedokáže cenovo konkurovať lacnému dovozu s pochybnou kvalitou.

ZEMIAKY 2021

Tohtoročná úroda zemiakov vyzerá z hľadiska množstva veľmi nevyrovnaná. Najskôr studený máj, v lete zase vysoké teploty, ktoré na čas pozastavili rast zemiakov, k tomu kolísavé vlhové podmienky – takýto priebeh počasia mal vplyv na celkovú produkciu zemiakov. Na juhu Slovenska plodine pomohlo zavlažovanie. V severných regiónoch sú aj takí pestovatelia, ktorí hovoria o citelnom znížení produkcie zemiakov v tejto sezóne. Hoci ich bude menej, budú kvalitné.

„Zemiaky v tomto roku pestujeme na výmere presahujúcej 5300 ha, sebestačnosť klesla pod 50%. Paradoxne, hoci sa pestovateľom napriek počasiu podarilo vypestovať kvalitnú slovenskú úrodu, majú problémy s jej predajom. V obchodoch sa totiž vo veľkom ponúkajú aj zemiaky z

dovozu," hovorí predseda Zemiakarskeho a zeleninárskeho zväzu SR Jozef Šumichrast.

Aktuálne čísla Štatistického úradu uvádzajú, že v období januára – jún 2021 sa k nám navyše dovezli zemiaky z Francúzska za viac ako 4 mil. eur, z Nemecka a Holandska za viac ako 2,3 mil. eur. Smutným faktom je, že na Slovensko sa vozi nadprodukcia z iných krajín.

HROZNO A VÍNO 2021

Slovenským vinohradníkom a vinárom sa kampaň 2021 začala na konci augusta. Ročník 2021 je sľubný, môže byť až výnimočný. Prispelo k tomu počasie a posun vegetácie, vďaka čomu prebúdajúce sa vinohrady neboli zasiahnuté jarnými mrazmi. Počas leta hrozno dozrelo a zároveň sa neznížil obsah kyselín. Ročník 2021 bude pre biele vína výnimočný. Ak vydrží počasie a bude teplá jeseň, bude výnimočný aj pre červené vína a aj vína z Tokajskej vinohradníckej oblasti. Predpokladá sa, že z vypestovaného hrozna slovenskí vinári vyprodukujú približne 35 mil. litrov vína, čo predstavuje 10-percentný nárast oproti dlhodobému priemeru.

„Je to spôsobené tým, že sa do rodivosti dostávajú vinohrady, ktoré sú vysadené novým a efektívnejším spôsobom, s vysokou starostlivosťou. S primeraným hnojením dosahujú priemerný hektárový výnos 7 – 10 t/ha a to zvyšuje našu konkurencieschopnosť,“ uviedla výkonná riaditeľka Zväzu vinohradníkov a vinárov Slovenska Jaroslava Kaňuchová Pátková.

Slovensko bolo vlani v produkcii vína v celkovom objeme 352tisíc hl sebestačné na 54%.

NÁVRHY NA ZMENY

Pestovatelia vyzývajú štát, aby ich vysokokvalitnú úrodu podporil systémovými opatreniami a v spolupráci s ovocinármi zaviedol dlho očakávaný Inštitút sezónnych prác. Ten by mal uľahčiť zamestnávanie ľudí na brigádnickej práci v sadoch. Predstava ovocinárov je, aby sa zrýchlilo a odbyrokratizovalo zamestnávanie nielen Slovákov, ale aj ľudí z tretích, mimoeurópskych krajín. Inštitút sezónnej práce u ovocinárov by využívalo ročne len do cca 2000 pracovníkov. Čím viac zberačov dostaneme do sadov, tým viac ovocia pozbierame. Vlani práve pre nedostatok brigádnikov

zhnilo v sadoch 15.000 ton ovocia.

„Máme pocit, že sme nielen bývalými, ale aj súčasnými politikmi klamaní. Hovorí sa už nejaký čas o zvýhodňovaní daňovo-odvodového zaťaženia pri zamestnávaní ľudí v poľnohospodárstve. Chcem preto pripomenúť politikom aj súčasnej vládnej garnitúry, že ešte ani jedno hrozno, ani jedno jabĺčko sme neodtrhli za zvýhodnených podmienok daňovo-odvodového zaťaženia,“ prízvukoval Emil Macho.

Podľa pestovateľov je žiaduce rovnako zvýšiť podpory pre špeciálnu rastlinnú výrobu, priebežne vyhlasovať výzvy pre poľnohospodárov, vďaka ktorým budú môcť viac investovať do modernizácie, ale aj ekologizácie výroby. Vinohradníkom by zase výrazne pomohla ochrana domáceho trhu pred dovozom lacného vína zo zahraničia a vhodne nastavená pozemková legislatíva, ktorá by umožnila sceľovanie pôdy, výsadbu nových vinohradov a v nich aj nových odrôd. Ovocinári chcú finančné zdroje vrátiť do sádov. Ich zámerom je každý rok vysadiť približne 300 ha nových sádov, ktoré by nám do roku 2028 priniesli sebestačnosť v dopestovanom ovocí.

Navyše, v prípade uprednostnenia domácej výroby práve cez podporu štátu pred dovozmi sa bavíme aj o tak žiadnej zelenej karte pre poľnohospodárstvo – domáca produkcia bude vždy ekologickejšia, keďže odpadajú náklady na stovky až tisíce kilometrov dlhú dopravu a produkciu CO₂ do krajiny, v ktorej sa cudzie produkty nakoniec predávajú. Poľnohospodári preto apelujú aj na zákazníkov, aby uprednostňovali domácu kvalitu a do nákupných košíkov vkladali potraviny zo Slovenska.

„Apelujem na verejnosť: preč od internetu. Keď všetci riešime, ako by mala vyzeráť planéta, tak v rámci psycho-hygiény a pomoci planéte poďme všetci budúci rok do vinohradov, do sádov a zbierajme úrodu, aby sme pomohli planéte. Som zvedavý, koľko z nás by sa tam stretlo“, dodal na záver predseda SPPK Emil Macho.